

Sisäministeriö
kirjaamo@intermin.fi
PL 26
00023 Valtioneuvosto

SMDno-2016-1495

Liikenne- ja viestintäministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

Yleiset huomiot

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää esitysluonnosta lähtökohtaisesti hyvänä ja kannatettavana. Erityisesti öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan osalta johtovastuun siirtäminen kokonaan sisäministeriölle ja sen ohjauksessa toimivalle maakuntien pelastustoimelle mahdollistaisi rajavartiolaitoksen ja pelastuslaitosten operatiivisen ja kalustohankintojen yhteensovittamisen ja tukisi samalla merellisten toimeenpanokykyjen kustannustehokasta käyttöä.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää kannatettavana erityisesti sitä, että esitys tarjoaisi hyvät mahdollisuudet uusien kustannustehokkaiden keinojen luomiseksi öljy- ja aluskemikaalivahinkojen ennalta ehkäisemiseksi sekä tutkimustiedon välittämiseksi päätöksentekijöille ja kansainvälisessä yhteistyössä huomioon otettavaksi osana merellisten toimijoiden (METO) yhteistyötä sekä osana meripelastustoimeen liittyvä kansallista yhteistyötä erityisesti sisäministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan virastojen välillä. Esitys mahdollistaisi myös yhtenäisten järjestelmien luomisen ja tehokkaamman käytön yksittäisten sovellusten sijaan.

**Riippuvuus
muista esityksistä**

Yleisperustelujen osalta liikenne- ja viestintäministeriö kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esitysluonnoksen kohdassa ”riippuvuus muista esityksistä” ei ole mainittu eduskunnassa tarkasteltavana olevaa hallituksen esitystä laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 145/2017). Tarkasteltavana olevassa luonnoksessa näyttäisi kuitenkin olevan huomioituna mainittuun hallituksen esitykseen sisältyvä ehdotus pelastuslain 89 §:n muuttamiseksi (HE 145/2017 liitelaki 42).

Samoin kohdassa ”riippuvuus muista esityksistä” tulisi huomioida hallituksen esitys uudeksi tieliikennelaiksi (HE 180/2017 vp), joka on annettu eduskunnan käsiteltäväksi 23.11.2017. Liikenne- ja viestintäministeriö jättää sisäministeriön harkittavaksi, tulisiko nyt lausuttavana olevassa hallituksen esityksen luonnoksessa soveltaa jo HE 180/2017 vp:n mukaisia tieliikennelain pykäläiä.

Pelastuslain 109 §:ssä viitataan tietoyhteiskuntakaareen (917/2014). Tietoyhteiskuntakaaren nimikettä ollaan muuttamassa laiksi sähköisen viestintän palveluista. Muutos aiotaan esitellä tasavallan presidentille 11.1.2018. Tämän takia viittaus pelastuslain 109 §:ssä ehdotetaan muutettavan vastaamaan lain uutta nimikettä.

Liikenne- ja viestintäministeriö haluaisi lisäksi esittää seuraavia muutosehdotuksia koskien pelastuslakia:

Ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelu

Pelastuslain muutoksen yhteydessä tulisi huomioida se, että pelastuslaki jatkossa riittävästi huomioisi ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelun järjestämisestä vastaavan palveluntarjoajan. Valtioneuvosto on 30.3.2017 päätöksellään nimennyt Air Navigation Services Finland Oy:n ilmaliikennepalvelun tarjoajaksi ja huolehtimaan ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelujen järjestämisestä. ANS Finlandin lentopelastuskeskus (ARCC Finland, Aeronautical Rescue Coordination Centre Finland) vastaa operatiiviseen ilmailun etsintä- ja pelastuspalveluun varautumisesta sekä operatiivisten toimintojen johtamisesta ja suorittamisesta operatiivisen lennonvarmistuksen antamien ohjeiden ja määräysten sekä lentopelastuskeskuksen toimintaohjeiston mukaisesti. ARCC Finland johtaa kadoksissa olevan ilma-aluksen- ja siinä mukana olevien ihmisten etsintää ja se toimii myös koordinaatiotahona muille viranomaisille yhteisen tilannekuvan muodostamiseksi tilanteissa, joissa etsintää vielä tehdään. ARCC tuottaa myös erillissopimuksen mukaisesti tukitoimia sisäministeriön hallinnon alalle mm. Pelastuslaitokselle, Rajavartiolaitokselle ja poliisille.

Näin ollen ehdotetaan lisättäväksi pelastuslakiin informatiivinen säännös, jonka mukaan ”ilmailun etsintä- ja pelastuspalvelusta säädetään ilmailulain (864/2014) 121 §:ssä”.

Viranomaisten tiedonsaantioikeudet

Ehdotetut pelastuslain 89, 89 a ja 89 b §:t sisältävät sääntelyä torjuntaviranomaisten tiedonsaantioikeuksista. Ehdotettu sääntely on tällä hetkellä voimassa olevassa öljyvahinkojen torjuntalaissa ja se ehdotetaan pieniä teknisiä yksityiskohtia lukuun ottamatta siirrettäväksi sellaisenaan pelastuslakiin. Luovutussääntelyssä, joka koskee oikeutta saada tietoja toisilta viranomaisilta, on otettu huomioon tietojen luovuttamisen tekninen toteutustapa, ja sääntelyssä on erikseen mainittu, että tiedot voidaan luovuttaa myös käyttämällä teknistä käyttöyhteyttä tai muuten sähköisesti. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tätä kirjausta tärkeänä, sillä se kannustaa viranomaisia siirtymään rajapintaratkaisuiden käyttöön tiedon luovuttamisessa.

Liikenne - ja viestintäministeriö kiinnittää huomiota siihen, että samaa kirjausta voisi harkita käytettäväksi myös 89 b §:ssä, jossa säädetään tiedonsaantioikeudesta yrityksiltä ja yhteisöiltä, jotta voitaisiin tehokkaasti edistää viranomaisten taholta rajapintaratkaisujen käyttöä laajemmin.

Maastopalovarointus

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan operatiivisessa toiminnassa Ilmatieteen laitos on kiinnittänyt sääpalvelutoiminnassaan huomiota kevään ja alkukesän merkittäviin maastopalomääriin. Näin ollen puolletaan pelastuslain 6 §:n muutosta, jolla ruohikkopaloista säädetään lakitekstissä samoin kuin metsäpaloista. Muutoksen myötä lakitekstissä olisi perusteltua

käyttää *metsä- ja ruohikkopalovaroituksista* yleistä termiä *maastopalovaroitus*.

Marraskuussa 2017 Ilmatieteen laitoksella on käynnistetty varoitussjärjestelmän muutos, jolla metsä- ja ruohikkopalovaroitukset voidaan yhdistää maastopalovaroitukseksi. Muutoksen jälkeen varoitussjärjestelmä tulisi näin ollen olemaan lain hengen mukainen.

Pelastuslakiin ehdotetaan seuraavia muotoilumuutoksia

6 § Avotulen teko

Nuotiota tai muuta avotulta ei saa sytyttää Ilmatieteen laitoksen antaman *maastopalovaroituksen* aikana tai jos olosuhteet kuivuuden, tuulen tai muun syyn takia ovat sellaiset, että metsäpalon, ruohikkopalon tai muun tulipalon vaara on ilmeinen.

31 § Vastuu metsäpalojen tähytyksestä ja *maastopalovaroituksen* antamisesta

Ilmatieteen laitoksen tulee antaa *maastopalovaroitus* alueelle, jossa metsä- tai ruohikkopalon vaaran arvioidaan maanpinnan kuivuuden ja sääolosuhteiden johdosta olevan ilmeinen. Ilmatieteen laitoksen tulee huolehtia siitä, että varoituksesta tiedotetaan tarpeellisessa laajuudessa.

Liikenne- ja viestintäministeriön ja Ilmatieteen laitoksen perustelut muutokselle ovat seuraavat:

- Lakitekstin uudistuksen jälkeen ruohikko- ja metsäpalovaaratilanteet ovat lainsäädännöllisesti tasa-arvoisia. Vaikutukset väestön toimintaan ovat sen jälkeen kummassakin tilanteessa samat.
- Väestön on helpompi ymmärtää, milloin avotulen tekeminen on kiellettyä, kun käytössä on vain yksi varoitustyyppi (maastopalovaroitus).
- Kaksi erilaista, mutta seurauksiltaan kuitenkin samankaltaista varoitusta aiheuttaa sekaannuksia. Yksi varoitustyyppi helpottaa ja selkeyttää tiedottamista.
- Termi maastopalo on geneerinen, helppotajuinen ja kattaa sekä ruohikko- että metsäpalot.

Harri Pursiainen
Kansliapäällikkö

Juhapekka Ristola
Osastopäällikkö, ylijohdaja

Jakelu kirjaamo@intermin.fi

Tiedoksi sari.mustila@intermin.fi
Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi
Ilmatieteen laitos